

Några iakttagelser öfver insekter från trakten af Varberg.

Af

Chr. Aurivillius.

Under juli månad innevarande sommar vistades jag i Varberg för hälsans vårdande. Så snart krafterna medgåfvo, gjorde jag kortare utflykter i stadens omgifningar och fann särskildt sandmarkerna i botten af den stora hafsbukt, som skjuter in i landet strax söder om Apelvik, synnerligen intressanta.

Denna sandstrand är belägen en god halftimmas väg från Varberg. Växtligheten utgöres hufvudsakligen af *Elymus* och *Carex arenaria*, hvarjämte äfven *Psamma* uppträder här och där. Närmare stranden växa *Salsola kali*, *Salicornia* och *Halianthus peploides* i rätt stor mängd. Ofvan *Elymus*-regionen vidtager däremot den för traktens backar utmärkande växtformationen med stora mattor af *Thymus*, som vid denna tid var i full blomning.

Om vädret varit gynnsamt, skulle här varit tillfälle att göra många intressanta biologiska iakttagelser öfver flere insekter, hvilkas lefnadsvanor hitills varit föga kända. På grund af låg temperatur, storm och ett nästan ständigt regnande blefvo mina förhoppningar härutinnan dock tyvärr gäckade, och endast några enstaka iakttagelser kunde göras. Dessa jämte de fynd, som i geografiskt hänseende kunna vara af intresse, medelas här nedan.

Steklar.

Psithyrus rupestris FABR. sågs flere gånger flyga omkring på sandfälten; en hona anträffades sysselsatt med att krafsa i den lösa sanden, i hvilken hon gjort en grund fördjupning. Ändamålet härmed kunde ej utrönas, möjligen sökte hon ingången till något i närheten befintligt humlebo.

Megachile argentata FABR. Detta lilla vackra och egenomliga tapetserarebi var allmänt öfverallt på sandkullarne. Under fjorton dagars tid från midten till slutet af juli anträffa-

des emellertid endast hanar, och först de sista dagarne i juli började honorna att visa sig. De första honorna anträffades vid gräfning i sanden, men redan dagen efter flögo de omkring, och en hona kom flygande med ett bladstycke, som på grund af dess färg helt säkert härstammade från strandrågen (*Elymus*). Någon annan växt med blad passande för ett tapetserarebi fanns ej någonstädes i närheten, och jag hade därför redan på förhand gissat, att *M. argentata* skulle bygga sina celler med bladbitar af strandrågen. Den dag, då ifrågasvarande iakttagelse gjordes, var tyvärr den sista, som jag blef i tillfälle att besöka sandstranden, och jag kan därför ej lämna några utförligare redogörelser för artens bobyggnad, hvilket annars säkerligen skulle varit lätt att göra. Det torde emellertid vara tämligen säkert, att cellerna byggas i själfva sanden.

De uppgifter, som finnas i litteraturen om denna arts lefnadssätt äro ganska magra. SMITH uppgifver (Entomologist 3 p. 195. 1867), att den använder blad af harklöfver (*Trifolium arvense*) och af »buckthorn» (*Rhamnus catharticus*?) och RITSEMA meddelar (Tijdschr v. Ent. 13 p. 182. 1870), att han funnit den begagna blad af *Polygonum convolvulus*.

Uti riksmuseum finnes en fullständig cell af denna art tagen på Öland af lektor ADLERZ. Enligt benäget meddelande af professor LINDMAN tillhöra de bladbitar, hvaraf cellen är gjord, sannolikt landtformen af *Polygonum amphibium*. Detta tapetserarebi synes således ej vara nogräknadt i valet af de växter, som det använder vid bobyggnaden.

Osmia maritima FRIESE. Denna ståtliga art beskrefs först af THOMSON efter exemplar tagna på sandmarker i Skåne under namn af *xanthomelana* KIRB. KIRBYS art är dock skild från THOMSONS, och därför har FRIESE gifvit THOMSONS art det betecknande namnet *maritima*. Arten synes nämligen endast förekomma på sandfält vid hafststränder och har äfven anträffats vid Tysklands Nordsjökust.

Arten är förut i Sverige endast funnen i Skåne, och i riksmuseet saknades förut exemplar af densamma. Liksom de flesta andra *Osmia*-arter infaller äfven denna arts flygtid på våren och försommaren. Därpå förklaras, att jag ej träffade några hanar, och att endast tre honor infångades.

I sanden intill ett hål, hvarur en hona utflugit, påträffades

en larvkammare. Densamma var byggd af söndertuggade växtämnen, grön till färgen och hade mjuka väggar. Inuti fanns honung och en halvväxt larv. Denna art bygger således hela cellen af samma material, som enligt ADLERZ användes för mellanväggarna mellan cellerna af den närstående *Osmia nigriventris*, hvilken emellertid anlägger sina bon i barkstycken eller i murken ved.

Andrena nigriceps KIRBY. En hane på blommorna af *Thymus*.

Mimesa unicolor LIND. Af denna rätt sällsynta art anträffades en hane och tre honor.

Diodontus tristis LIND. En hane.

Diodontus minutus FABR. En hane, tre honor.

Tachytes pectinipes L. Ganska allmän.

Miscophus spurius DAHLB. förekom sparsamt.

Crabo mucronatus THOMS. Af denna sällsynta och förut endast i Skåne funna art anträffades en enda hona. Arten saknades förut i riksmuseets samlingar.

Oxybelus argentatus CURT. Af denna art, som först i Svensk Insektfauna anföres från Sverige, fanns förut blott en enda hona (från Halland) i riksmuseet. Den var allmän på sandfälten vid Varberg. Hanen skiljer sig från honan däri-genom, att mellan- och baklären till större delen äro svarta, att bakryggen ej är gul mellan sidofjällen utan enfärgad svart samt däri-genom, att den sidenglänsande behåringen är mindre tät samt mera gulaktig, ej så starkt silfverglänsande som hos honan. Könsskillnaderna äro således väsentligen desamma som hos *Oxybelus mucronatus* FABR.

Det är möjligt, att *O. argentatus* CURT. endast är en lokal race af *O. mucronatus*, ty skillnaden består nästan uteslutande i den tätare och i synnerhet hos honan starkt silfverglänsande behåringen. Af *O. mucronatus* äger riksmuseet talrika exenplar från Gotland. Dessa båda former äro i literaturen ofta förväxlade. Flere författare anse, att *mucronatus* FABR. just är den silfverglänsande formen. Om detta är riktigt, bör den icke silfverglänsande kallas *aculeatus* THOMS. Fabricius nämner dock i sin beskrifning af *mucronatus* ej ett ord om den silfverglänsande behåringen.

Pterochilus phaleratus PANZ. Af denna i hela norra Europa mycket sällsynta art påträffades en hane och en hona. Hanen

har elfenbenshvita, honan gula teckningar. Förut ägde riksmuseet endast ett enda exemplar, en hona, tagen i Skåne af P. WAHLBERG.

Pompilus chalybeatus SCHIÖDTE. Ej sällsynt.

Pompilus n. sp.? (*nanus* SCHENCK?). En helt liten, blott 5 mm. lång hona öfverensstämmer med beskrifningen å *nanus* SCHENCK utom däruti, att framfötterna hafva tydliga om och korta gräfborst. Från alla hittills i Sverige funna arter utom *fissus* AURIV. afviker den därigenom, att tredje ryggliden är enfärgad svart. Är möjligen honan till *fissus*, men afviker i så fall från hanen genom framtill starkt afsmalnande nästan trekantigt tredje kubitalfält. Vidare undersökningar rörande denna och närstående former äro behöfliga, innan man kan uttala någon bestämd åsikt i denna sak.

Förutom här särskildt omtalade steklar förekommo å sanden flere andra, som äro allmänna på dylik mark. Allmännast af alla steklar var såsom vanligt å sandfält vid hafskusten den ytterst snabba och lifliga *Pompilus plumbeus* FABR.

Fjärilar.

Chrysophanus phlæas L. Ur en larv, som påträffades under en sten i sällskap med *Lasius niger*, kläcktes en hane af denna art. *Chr. phlæas* hör således till de Lycænidlarver, som uppvaktas af myror och förpuppa sig i deras kolonier.

Tapinostola elymi FR. En hane.

Skalbaggar.

Masoreus Wetterhali GYLL. 1 ex.; ny för Halland. — *Hypocaccus rugifrons* PAYK. — *H. metallicus* HERBST. Båda arterna ej sällsynta. — *Microsolum tibiale* FABR. 1 ex. — *Chrysomela hæmoptera* L. 1 ex.

Tvåvingar.

Philonicus albiceps MEIG. — *Thereva annulata* FABR. — *Eumerus sabulorum* FALL.

De två förstnämnda arterna voro synnerligen karakteristiska för sandfälten och spridda öfverallt på dem. Den sistnämnda anträffades blott på ett ställe i inkanten af sandområdet.